

HOZIRGI ZAMON IQTISODIYOT NAZARIYASI RIVOJLANISHINING ASOSIY YO'NALISHLARI

Abdurashidov Muhammad

Samarqand iqtisodiyot va

servis instituti talabasi

Ilmiy rahbar: Y. P. Urunbayeva

Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa

doktori (PhD), dotsent

Annotatsiya

Mazkur maqolada hozirgi zamon iqtisodiyot nazariyasining asosiy rivojlanish yo'nalishlari keng qamrovda tahlil qilinadi. Unda neoklassik, Keyneschilik, institutsional, xulq-atvor, raqamli va yashil iqtisodiyot kabi asosiy yo'nalishlar chuqur yoritilgan. Shuningdek, globalizatsiya, innovatsiyalar va ekologik muammolarning iqtisodiyotga ta'siri ham batafsil ko'rib chiqiladi. Maqolada zamonaviy iqtisodiy qarashlarning ahamiyati va istiqbollari ilmiy asosda bayon etiladi.

Kalit so'zlar: iqtisodiyot nazariyasi, neoklassik iqtisodiyot, Keyneschilik, institutsional iqtisodiyot, xulq-atvor iqtisodiyoti, raqamli iqtisodiyot, yashil iqtisodiyot, globalizatsiya, innovatsiya

Kirish

Hozirgi davrda iqtisodiyot nazariyasi jahon miqyosida eng tez rivojlanayotgan ilmiy yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Iqtisodiy jarayonlarning murakkablashuvi, davlatlar o'rtasidagi iqtisodiy aloqalarning kengayishi hamda texnologik taraqqiyot yangi ilmiy yondashuvlarning shakllanishiga olib kelmoqda.

Avvallari iqtisodiyot asosan ishlab chiqarish va resurslarni taqsimlash bilan bog'liq bo'lgan bo'lsa, bugungi kunda u inson xulq-atvori, axborot texnologiyalari va global tizimlarni ham qamrab olmoqda. Ayniqsa, XXI asrda raqamli iqtisodiyotning paydo bo'lishi iqtisodiy nazariyada tub burilish yasadi.

Zamonaviy iqtisodiyot nazariyasi nafaqat iqtisodiy o'sishni, balki ijtimoiy farovonlik, ekologik barqarorlik va innovatsion rivojlanishni ham o'rganadi. Shu sababli uning rivojlanish yo'nalishlarini o'rganish dolzarb masala hisoblanadi.

Asosiy qism

Neoklassik iqtisodiyot nazariyasi iqtisodiy qarorlar oqilona qabul qilinishiga asoslanadi. Talab va taklif o'zaro ta'siri orqali narxlar shakllanadi va muvozanat yuzaga keladi.

Keyneschilik nazariyasiga ko'ra, davlat iqtisodiyotga faol aralashishi zarur. Ayniqsa, inqiroz davrlarida davlat siyosati muhim ahamiyat kasb etadi.

Institutsional iqtisodiyot iqtisodiy jarayonlarga ijtimoiy institutlar ta'sirini o'rganadi. Xulq-atvor iqtisodiyoti esa insonlarning qarorlarini psixologik omillar bilan izohlaydi. Raqamli iqtisodiyot va innovatsiyalar zamonaviy iqtisodiyotning eng muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Yashil iqtisodiyot ekologik muammolarni hal qilishga qaratilgan.

Globalizatsiya mamlakatlar o'rtasidagi iqtisodiy aloqalarni kuchaytiradi.

Takliflar

Ta'lim tizimida zamonaviy iqtisodiy bilimlarni rivojlantirish

Raqamli texnologiyalarni keng joriy etish

Innovatsion loyihalarni qo'llab-quvvatlash

Ekologik siyosatni kuchaytirish

Xalqaro hamkorlikni rivojlantirish

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, hozirgi zamon iqtisodiyot nazariyasi murakkab va ko'p qirrali tizim hisoblanadi. Turli yo'nalishlar iqtisodiy jarayonlarni chuqurroq tushunishga yordam beradi.

Kelajakda ayniqsa raqamli iqtisodiyot, xulq-atvor iqtisodiyoti va yashil iqtisodiyot yo'nalishlari yanada rivojlanishi kutilmoqda. Shu sababli iqtisodiy nazariyani rivojlantirish har bir davlat uchun muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. World Bank – World Development Indicators
International Monetary Fund – World Economic Outlook
OECD hisobotlari
O'zbekiston Respublikasi statistika ma'lumotlari